

SWEET PROJEKT - ZAVOD ZA DJEČJU ENDOKRINOLOGIJU I DIJABETES KLINIČKOG BOLNIČKOG CENTRA ZAGREB - EUROPSKI REFERENTNI CENTAR ZA LIJEČENJE DIJABETESA MELITUSA U DJECE I ADOLESCENATA

JASNA RADANOVIĆ¹, BISERKA ŠTAJNKLER¹, ANITA ŠPEHAR UROIĆ¹,
RUŽICA DEUMAGA TCHANGOU¹, NATAŠA ROJNIĆ PUTAREK²

Dijabetes melitus tip 1 (DM1) jedna je od najčešćih kroničnih bolesti u dječjoj dobi čija incidencija i dalje raste, posebice u mlađim dobnim skupinama. Od oko 440.000 djece koja boluju od DM1 u svijetu, petina ih živi u Europi. Akutne i kronične komplikacije dijabetesa kao i pridružene bolesti značajno narušavaju kvalitetu života te ugrožavaju život bolesnika, (kardiovaskularne bolesti, zatajenje bubrega, sljepoća, amputacija ekstremiteta), a također predstavljaju i veliko financijsko opterećenje za društvo. SWEET je europski projekt utemeljen kroz formiranje Europskih Referentnih Centara (CoR's; engl. Centers of Reference for Pediatric Diabetes), čiji je cilj poboljšanje sekundarne prevencije, dijagnoze i kontrole dijabetesa u djece i adolescenata u cijeloj EU. U sklopu SWEET projekta propisane su preporuke za kontrolu i liječenje dijabetesa, dobnog prilagođeni programi edukacije za djecu i adolescente te edukacijski programi za zdravstvene djelatnike koji sudjeluju u liječenju djece s dijabetesom. Zavod za pedijatrijsku endokrinologiju i dijabetes, Klinike za pedijatriju KBC Zagreb član je SWEET projekta, a od lipnja 2014. godine nosi naslov Europskog Referentnog Centra za dijabetes u djece i adolescenata. Naslovom Europskog referentnog centra, Zavod za pedijatrijsku endokrinologiju i dijabetes Klinike za pedijatriju potvrđen je kao Centar izvrsnosti za liječenje djece i adolescenata s dijabetesom u Europi, te je dobio priliku, ali i obvezu daljnjeg unapređenja zdravstvene skrbi za ove bolesnike.

Deskriptori: DIJABETES MELITUS TIP 1, DJECA, ADOLESCENTI, SKRB O DIJABETESU, SWEET

¹Klinika za pedijatriju, KBC Zagreb

²Klinika za pedijatriju, Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Adresa za dopisivanje:

Jasna Radanović, bacc. med. techn.

Klinika za pedijatriju, KBC Zagreb

10000 Zagreb, Kišpatičeva 12

E-mail: radanovic.jasna@gmail.com

Dijabetes melitus tip 1 je kronična bolest koja je posljedica uništenja beta-stanica gušterače autoimunom reakcijom zbog čega dolazi do nedostatka inzulina i posljedičnih metaboličkih promjenama koje su praćene slabije ili jače izraženom hiperglikemijom. To je jedna je od najčešćih kroničnih bolesti u dječjoj dobi, a incidencija je i dalje u porastu, osobito u djece mlađe od 5 godina. Od oko 440.000 djece

koja boluju od dijabetes melitusa tip 1 u svijetu, petina ih živi u Europi. Incidencija dijabetes melitusa u Hrvatskoj iznosi gotovo 10 na 100.000 djece/godinu te se u skladu s opisanom trendovima u Europi i u nas prati porast incidencije, posebice u mlađim dobnim skupinama (1). Ta bolest nosi teret doživotne, svakodnevne i višekratne kontrole glikemije iz uzorka krvi, injiciranja inzulina te specifičnog režima prehrane, ali i straha od akutnih i kroničnih komplikacija. Naime, kronične komplikacije dijabetesa, iako se razvijaju nakon niza godina postojanja poremećenog metabolizma glukoze, glavni su uzrok morbiditeta i mortaliteta osoba s dijabetesom. Čak i uz dobru kontrolu glikemije, koja je osnovni preduvjet za sprječavanje i/ili odgađanje pojave kroničnih komplikacija bolesti postoji značajan rizik potrebe za dijalizom zbog nefropatije, gubitka vida zbog retinopatije te invaliditeta i prijevremene smrti izazvane kardiovaskularnim komplikacijama (2). Istovremeno, intenzivirani režim terapije i održavanje glikemije blizu normalnih koncentracija povećava u tih bolesnika neposrednu opasnost razvoja teške hipoglikemije (2).

SWEET je europski projekt utemeljen s ciljem formiranja Europskih Referentnih Centara (CoR's; engl. Centers of Reference for Pediatric Diabetes), čija je uloga poboljšanje dijagnoze i kontrole dijabetesa te konačno prevencija kroničnih komplikacija dijabetesa u djece i adolescenata u cijeloj EU (3).

SWEET se zasniva na partnerstvu i suradnji nacionalnih i europskih dijabetoloških organizacija. Nastao je pod pokroviteljstvom Međunarodnog društva za dijabetes u djece i adolescenata (ISPAD, engl. International Society for Pediatric and Adolescent Diabetes). U sklopu SWEET projekta propisane su preporuke za kontrolu i liječenje dijabetesa, dobnoprilagođeni programi edukacije za djecu i adolescente te edukacijski programi za zdravstvene

djelatnike koji sudjeluju u liječenju djece s dijabetesom.

Unutar spomenutog projekta kreirana je i zajednička baza podataka u koju svi članovi SWEET-a upisuju podatke o svojim bolesnicima. Elektronička obrada sakupljenih podataka omogućuje svakom centru uključenom u SWEET projekt uvid u parametre kontrole skrbi o dijabetesu za vlastiti centar te daje mogućnost usporedbe s ostalim, anonimnim centrima. Na globalnoj razini uneseni podaci koriste se u svrhu dugoročnog praćenja karakteristika bolesnika s dijabetesom, načina njihova liječenja i ishoda bolesti. Praćenje ovako velikog broja bolesnika kroz dugi vremenski period omogućit će poboljšanje i unaprjeđenje važećih preporuka ISPAD-a za dijagnostiku i liječenje dijabetesa u djece i adolescenata. Kriteriji za dobivanje naslova Europskog Referentnog Centra (CoR) za dijabetes u djece i adolescenata su (3):

- Sposobnost pružanja kontinuirane kvalitete zdravstvene usluge
- Sposobnost davanja stručnog mišljenja, postavljanja ili potvrde dijagnoze, izrade i pridržavanja postupnika dobre kliničke prakse, praćenja mjera liječenja te provođenja kontrole kvalitete
- Multidisciplinarni pristup
- Visok stupanj ekspertize i iskustva dokumentirano publikacijama, znanstvenim projektima ili počasnim pozicijama te provođenjem edukacija i radionica
- Doprinos znanosti
- Vođenje epidemioloških registara
- Povezanost i suradnja s drugim ekspertnim nacionalnim i internacionalnim centrima, sposobnost umrežavanja
- Povezanost i suradnja s udrugama pacijenata

- Mogućnost upućivanja pacijenata iz drugih zemalja EU
- Odgovarajući kapaciteti dijagnostike, praćenja i liječenja bolesnika s dokazima o dobroj regulaciji bolesti

Zavod za endokrinologiju i dijabetes Klinike za pedijatriju KBC Zagreb 2012. godine prijavljen je kao pristupni kandidat SWEET projekta. Nakon što je Nadzorni odbor SWEET-a procijenio da Zavod ispunjava zadane uvjete provedeno je ocjenjivanje u okviru "peer review" vizite u kojoj je u Zavod došao tročlani tim (voditelj SWEET projekta, profesor pedijatrijske endokrinologije i dijabetologije i koordinator projekta). Uvidom u način rada koji je timski (liječnik, sestra edukator za dijabetes, psiholog, pedagog), pokazatelje koji ukazuju na dobru regulaciju bolesti u bolesnika koji se prate u Zavodu i rezultata stručnog i znanstvenog rada dobiveno je pozitivno mišljenje i zadovolje-

ni su pristupni kriteriji te je Zavod postao član SWEET projekta, a od lipnja 2014. godine dobiva i naslov Europskog Referentnog Centra (CoR) za dijabetes u djece i adolescenata. Naslovom Europskog referentnog centra, Zavod za endokrinologiju i dijabetes Klinike za pedijatriju potvrđen je kao Centar izvrsnosti za liječenje djece i adolescenata s dijabetesom u Europi, te je dobio priliku, ali i obvezu daljeg unapređenja zdravstvene skrbi za ove bolesnike.

LITERATURA

1. Rojnic Putarek N, Ille J, Špehar Uroic A, et al. *Pediatr Diabetes. Incidence of type 1 diabetes mellitus in 0 to 14-yr-old children in Croatia - 2004 to 2012 study.* 2015; 16: 448-53. doi: 10.1111/pedi.12197.
2. Nathan DM, DCCT/EDIC Research Group. *The diabetes control and complications trial/epidemiology of diabetes interventions and complications study at 30 years: overview.* *Diabetes Care.* 2014; 37: 9-16. doi: 10.2337/dc13-2112.
3. www.sweet-project.eu

Summary

SWEET PROJECT - DEPARTMENT FOR PEDIATRIC ENDOCRINOLOGY AND DIABETES UNIVERSITY HOSPITAL CENTER ZAGREB - CENTER OF REFERENCE FOR PEDIATRIC DIABETES

J. Radanović, B. Štajnkler, A. Špehar Uroić, R. Deumaga Tchanguou, N. Rojnić Putarek

Type 1 diabetes is one of the most common chronic diseases in childhood. The incidence of diabetes continues to rise, especially in the youngest age groups. There are 440.000 children suffering from diabetes in the World and one fifth of them live in Europe. Acute and chronic complications of diabetes as well as associated autoimmune chronic diseases highly influence quality of life of the patient and make significant burden to the society. The main aim of the SWEET-project was to improve secondary prevention, diagnosis and control of type 1 and type 2 diabetes in children and adolescents by supporting the development of centers of reference (CORs) for pediatric and adolescent diabetes services across the EU. In addition, quality-of-care guidelines and requirements to become a Centre of Reference in pediatric care have been composed. Department for pediatric endocrinology and diabetes, University Hospital Center Zagreb, was certified as Center of Reference for Pediatric Diabetes in June 2014.

Descriptors: TYPE 1 DIABETES, CHILDREN, ADOLESCENTS, DIABETES CARE, SWEET